

187.

D E K R E T

o odpowiedzialności dyscyplinarnej stałych nauczycieli publicznych szkół powszechnych i o postępowaniu dyscyplinarnem.

I. Przepisy ogólne.

Art. 1. Względem nauczycieli stałych, których postępowanie jest niewłaściwe lub zachowanie się w szkole czy poza szkołą uchybia obowiązkom służbowym albo uwłacza godności i powadze stanu nauczycielskiego, mogą być stosowane bądź kary porządkowe, wymierzane przez inspektora szkolnego okręgowego, bądź dyscyplinarne, wymierzane przez Urzędy Dyscyplinarne (U. D.)

Wyroki, skazujące na kary dyscyplinarne, są wciągane do odpowiednich akt służbowych nauczycieli.

Art. 2. Przypadki, w których Urzędy Dyscyplinarne napotkają jakiegokolwiek trudności w trybie postępowania, należy rozstrzygać, zestawiając przepisy niniejsze z przepisami ustawy postępowania sądowego karnego.

II. O karze porządkowej.

Art. 3. Za wykroczenia mniejszej wagi nauczyciele stali ulegają karze porządkowej wypomnienia.

Art. 4. Przed nałożeniem kary porządkowej inspektor okręgowy winien dać nauczycielowi możliwość wytłomaczenia się ustnie lub na piśmie.

Kara porządkowa jest wymierzana na piśmie z podaniem powodów nałożenia.

III. O karach dyscyplinarnych.

Art. 5. Karami dyscyplinarnymi są:

- a) nagana;
- b) przeniesienie na inne, mające być wyznaczonem przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego miejsce służbowe za zwrotem lub bez zwrotu kosztów przeniesienia;
- c) wstrzymanie na okres, nie dłuższy od trzech lat, biegu czasu, uprawniającego do otrzymania dodatków służbowych;
- d) przeniesienie przymusowe w stan spoczynku z zachowaniem praw emerytalnych w stosunku do lat rzeczywiście wysłużonych;
- e) złożenie z urzędu z pozbawieniem prawa nauczania w szkołach publicznych i prywatnych.

Urząd Dyscyplinarny, wymierzając kary, wymienione w ustępach a), b) i c) może, jako karę dodatkową wymierzyć karę odjęcia kierownictwa szkołą.

Art. 6. Gdy nauczyciel, który popełnił wykroczenie podlegające ukaraniu w drodze dyscyplinarnej z ustępów a), b), c) i d) artykułu 5, zasługuje na szczególne względy wobec okoliczności i pobudek czynu oraz wobec swej poprzedniej nieskazitelnej pracy zawodowej, Urząd Dyscyplinarny mocen jest, orzekając winę oskarżonego, kary nie wymierzać.

Gdyby jednak w przeciągu lat trzech od daty zapadnięcia orzeczenia nauczyciel został uznany w drodze dyscyplinarnej winnym nowego uchybienia, ulega karze o stopień wyższej od wymierzonej za powtórne przewinienie.

IV. O Urzędach Dyscyplinarnych.

Art. 7. Sprawy dyscyplinarne stałych nauczycieli powszechnych szkół publicznych rozstrzygają:

1) Urzędy Dyscyplinarne przy radach szkolnych okręgowych jako pierwsza instancja i 2) Wyższy Urząd przy Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego jako instancja odwoławcza dla orzeczeń Urzędów Dyscyplinarnych przy radach szkolnych okręgowych.

Art. 8. Urząd Dyscyplinarny przy radzie szkolnej okręgowej składa się z pięciu członków. Z tej liczby:

- a) trzech członków i dwóch zastępców wybiera z pośród swego grona rada szkolna okręgowa, przyczem jednym z trzech wybranych winien być nauczyciel;
- b) jednego nauczyciela i dwóch zastępców wybiera konferencja okręgowa nauczycieli publicznych szkół powszechnych; konferencja okręgowa nauczycieli wyznacza pierwszego i drugiego zastępcę, przyczem pierwszym zastępcą jest ten, który przy wyborach otrzymał większą liczbę głosów;
- c) jednego sędziego państwowego jako członka i jednego jako zastępcę, deleguje Prezes Sądu Okręgowego.

Mandaty członków U. D. i ich zastępców trwają trzy lata.

Art. 9. Przewodniczącym U. D. jest sędzia państwowy, sekretarzem — wybierany dla każdej sprawy jeden z jego członków.

Art. 10. Oskarżony nauczyciel może wyłączyć jednego członka U. D. z wyjątkiem sędziego państwowego. Chcąc z tego prawa skorzystać, oskarżony winien, po otrzymaniu zawiadomienia o terminie rozprawy i listy członków Urzędu oraz ich zastępców, w przeciągu trzech dni podać przewodniczącemu nazwisko wyłączonego członka. Nauczyciel, wyłączając członka U. D., nie jest obowiązany do podawania motywów wyłączenia.

Art. 11. Członek U. D., przeciwko któremu zostało wdrożone postępowanie karno-sądowe lub dyscyplinarne nie może pełnić funkcji członka Urzędu; jeżeli postępowanie skończy się orzeczeniem karnym, traci on swój mandat.

Art. 12. Członek U. D. nauczyciel, który przestaje pełnić funkcje nauczycielskie lub też przechodzi na służbę do innego okręgu, traci swoje pełnomocnictwa; zastępcą jego pełni funkcje członka U. D. do końca kadencji.

Art. 13. Do odbycia rozprawy potrzebny jest pełny komplet członków urzędu. Orzeczenia zapadają prostą większością głosów. Orzeczenie, skazujące na karę, przewidzianą w ustępie e) art. 5, wymaga większości $\frac{4}{5}$ głosów.

Art. 14. Zamiejscowi członkowie U. D. otrzymują diety i zwrot kosztów podróży.

Art. 15. Rzecznikiem Dyscyplinarnym przy U. D. jest inspektor szkolny okręgowy.

Art. 16. Oskarżonego może bronić w U. D. adwokat, obrońca sądowy lub każdy nauczyciel, o ile wyrazi na to swą zgodę. Nie może jednak nauczyciel przyjmować wynagrodzenia. O ile obrońcą jest nauczyciel szkoły publicznej, winien obwiniony wnieść podanie na 7 dni przed rozprawą do inspektora okręgowego o udzielenie swemu obrońcy niezbędnego urlopu.

Art. 17. U. D. może zażądać osobistego stawienia się oskarżonego na rozprawę. Niestawienie się oskarżonego nie wstrzymuje postępowania.

Art. 18. Wyższy Urząd Dyscyplinarny przy Ministerstwie W. R. i O. P. (W. U. D.) składa się z pięciu członków.

Z tej liczby:

- a) czterech członków i dwóch zastępców powołuje Minister W. R. i O. P. z pośród dziesięciu kandydatów, przedstawionych przez Radę Oświecenia Publicznego; z pomiędzy członków, powołanych przez ministra, dwaj członkowie i jeden zastępca winni być nauczycielami szkół powszechnych;
- b) jednego sędziego apelacyjnego w charakterze członka i jednego w charakterze zastępcy, delegowanych przez Ministra Sprawiedliwości.

Mandaty członków W. U. D. i ich zastępców trwają trzy lata.

Art. 19. Przewodniczącym W. U. D. jest sędzia państwowy, sekretarzem—urzędnik Ministerstwa W. R. i O. P.

Art. 20. Rzecznikiem dyscyplinarnym przy W. U. D. jest właściwy inspektor krajowy przy Ministerstwie W. R. i O. P.

Art. 21. W. U. D. pełni swoje funkcje w składzie pięciu członków.

Art. 22. W razie ustąpienia, choroby lub wyjazdu członka urzędu na miejsce jego wchodzi właściwy zastępca.

V. Postępowanie dyscyplinarne w urzędach dyscyplinarnych przy radach szkolnych okręgowych.

Art. 23. Inspektor szkolny okręgowy po przeprowadzeniu dochodzenia, protokularnie stwierdzonego celem ustalenia stanu rzeczy, o ile uważa, że zachodzi wykroczenie, ulegające ukaraniu dyscyplinarnemu, przedkłada kopje swoich wniosków sędziemu przewodniczącemu w U. D., który ustala termin rozprawy tak obliczony, aby oskarżony mógł skorzystać z przysługującego mu prawa wyłączenia w myśl art. 10 niniejszych przepisów. Na termin ustalony sędzia-przewodniczący zwołuje członków U. D.

Art. 24. Jeżeli U. D. na posiedzeniu uzna potrzebę przeprowadzenia śledztwa dodatkowego, w takim razie deleguje do przeprowadzenia śledztwa jednego ze swoich członków w charakterze komisarza śledczego.

W razie nieodzownej potrzeby może komisarz śledczy zwracać się o pomoc do odpowiednich władz sądowych lub administracyjnych. W szczególności komisarz za zgodą przewodniczącego U. D. może prosić sąd właściwy o przesłuchanie świadków pod przysięgą.

Art. 25. Po ukończeniu śledztwa komisarz składa przewodniczącemu U. D. protokół dokonanych czynności oraz ewentualnie dokumenty.

Przewodniczący zwołuje U. D. na nowy termin, o którym zawiadamia oskarżonego.

Art. 26. Czynność komisarza nie tamuje udziału jego w rozprawie głównej w charakterze członka U. D.

Art. 27. Rozprawa odbywa się przy drzwiach zamkniętych; na posiedzeniu mogą być obecni przedstawiciele Ministerstwa W. R. i O. P.

Art. 28. Rozprawę rozpoczyna przewodniczący urzędu od przedstawienia stanu tarczy i istoty oskarżenia, przesłuchuje oskarżonego nauczyciela, odczytuje protokoły dochodzeń, przesłuchuje, o ile potrzeba, świadków i rzeczoznawców, poczem następują wnioski rzecznika dyscyplinarnego co do natury, stopnia winy i kary, wreszcie obrona oskarżonego i jego obrońcy. Po replikach oskarżonemu przysługuje głos ostatni.

Art. 29. W sprawach bardziej zawiłych Urząd Dyscyplinarny może na tym samym posiedzeniu ogłosić tylko sentencję wyroku. Wyrok winien być podpisany przez wszystkich członków urzędu. Orzeczenie w redakcji motywowanej przez sędziego przewodniczącego sporządzonej, w odpisach przesyła przewodniczący urzędu rzecznikowi dyscyplinarnemu oraz w drodze służbowej obwinionemu nauczycielowi, nie później jak w przeciągu dni 14 po zapadnięciu wyroku. Orzeczenie winno zawierać: 1) datę wydania wyroku, 2) imię, nazwisko i stanowisko oskarżonego, 3) motywy, na których oparto wyrok, 4) treść wyroku ze wskazaniem ustawy, na której podstawie został wydany. Wyrok motywowany i kopje podpisują przewodniczący i sekretarz.

Art. 30. Protokół rozprawy winien zawierać: datę, nazwisko obecnych członków U. D., zeznania i dowody stron, wymiar kary i wzmiankę, że tryb zaskarżenia był wyjaśniony. Protokół podpisują: przewodniczący i sekretarz.

Art. 31. Rozprawa i wydanie wyroku winny się odbywać w miarę możliwości na jednym posiedzeniu.

Art. 32. Jeżeli oskarżony i jego pełnomocnik nie stawia się na rozprawę w terminie wyznaczonym bez przyczyny usprawiedliwionej, U. D. może wydać wyrok zaoczny, przeciwko któremu jest tylko droga odwołania

Art. 33. Akta sprawy przy wyrokach ostatecznych, niezaskarżonych uniewinniających lub w razie umorzenia postępowania U. D. przesyła inspektorowi okręgowemu do archiwum.

VI. Postępowanie odwoławcze.

Art. 34. Przeciwko wyrokowi U. D. przy radzie szkolnej okręgowej może być wniesione odwołanie do Wyższego Urzędu Dyscyplinarnego przy Ministerstwie W. R. i O. P. Odwołanie ze strony oskarżonego jest wykluczone jeżeli U. D. pierwszej instancji nałożył karę wymienioną w ustępach a) i b) art. 5.

Art. 35. Odwołanie wnieść mogą: 1) oskarżony nauczyciel lub jego pełnomocnik, 2) w razie śmierci obwinionego przed uprawomocnieniem orzeczenia osoby po nim pozostałe, a dotknięte przez orzeczenie rta czci lub w swych roszczeniach o zaopatrzenie. Rzecznik dyscyplinarny może wnosić zażalenie na wszystkie wyroki, które nie są zgodne z jego wnioskami.

Art. 36. Odwołanie wnosi się na ręce przewodniczącego U. D. w przeciągu dni 14 licząc od dnia następnego po otrzymaniu przez oskarżonego odpisu orzeczenia.

Wniesienie odwołania wstrzymuje wykonanie wyroku.

Art. 37. Akta sprawy wraz z odwołaniem przesyła U. D. inspektorowi okręgowemu, który w przeciągu dni 14 po otrzymaniu winien przesłać do Ministerstwa W. R. i O. P.

Art. 38. Wyższy Urząd Dyscyplinarny po otrzymaniu akt sprawy z Ministerstwa W. R. i O. P. ustala termin rozprawy, wzywa pozostałych członków W. U. D. i zawiadamia o nim rzecznika dyscyplinarnego przy drugiej instancji oraz oskarżonego.

Art. 39. W. U. D. może zatwierdzić wyrok pierwszej instancji, zmienić go lub postępowanie umorzyć.

Art. 40. Przepisy zawarte w artykułach 10, 13, 14, 16, 17, 24—31 oraz w pierwszej części art. 32 stosują się i do postępowania w W. U. D.

Art. 41. Wyroki W. U. D. są ostateczne i zaskarżeniu nie ulegają.

Art. 42. Akta sprawy przesyła z oryginałem orzeczenia przewodniczący W. U. D. do Ministerstwa W. R. i O. P.

VII. Zawieszenie w służbie.

Art. 43. Inspektor okręgowy, wytaczając dochodzenie dyscyplinarne, może zawiesić nauczyciela w służbie, jeżeli uważa, że dalsze pełnienie przez niego czynności nauczycielskich nie zgadza się z dobrem służby. To samo prawo przysługuje U. D. przy radach szkolnych okręgowych i W. U. D. w ciągu postępowania dyscyplinarnego.

Art. 44. Na decyzję inspektora szkolnego okręgowego w sprawie zawieszenia w służbie służy poszkodowanemu nauczycielowi skarga do Ministra W. R. i O. P. Skarga nie wstrzymuje decyzji inspektora okręgowego.

Art. 45. Następstwem zawieszenia w służbie jest zmniejszenie poborów nauczyciela do $\frac{2}{3}$.

Art. 46. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne nie zakończy się złożeniem z urzędu lub przymusowym przeniesieniem w stan spoczynku, nauczycielowi zwracają się zatrzymane pobory.

VIII. Rehabilitacja.

Art. 47. Jeżeli w ciągu dwóch lat po odcierpieniu kary dyscyplinarnej, przewidzianej w ustępach a), b) i c) art. 5, nauczyciel pełni swoje obowiązki wzorowo, Minister W. R. i O. P. może na wniosek inspektora okręgowego uznać skazanego nauczyciela za rehabilitowanego. Odnosna decyzja Ministra wpisuje się do akt służbowych nauczyciela. Następstwem rehabilitacji jest umorzenie skutków kary z wyjątkiem skutków pieniężnych.

IX. Stosunek postępowania dyscyplinarnego do postępowania karno-sądowego.

Art. 48. Jeżeli zarzucone nauczycielowi uchybienie winno być ścigane karno-sądowo, inspektor okręgowy zawiadamia prokuratora. W takim wypadku postępowanie dyscyplinarne wstrzymuje się.

Art. 49. Sądy karne zawiadamiają inspektora okręgowego o wdrożeniu przeciwko nauczycielowi postępowania karno-sądowego, o aresztowaniu oraz o zakończeniu postępowania z podaniem odpisu motywowanego wyroku.

Art. 50. Jeżeli zapadnie w sądzie karnym wyrok, pociągający za sobą utratę urzędu, inspektor okręgowy nauczyciela wydale bez zarządzenia postępowania dyscyplinarnego i o powyższym zawiadomi Ministerstwo W. R. i O. P.

Art. 51. U. D. przy radzie szkolnej okręgowej nie może rozstrzygać spraw, toczących się w sądzie karnym przed ogłoszeniem wyroku sądowego.

Art. 52. Jeżeli wyrok karno-sądowy jest uniewinniający lub nie pociąga za sobą utraty urzędu, inspektor okręgowy zwraca się do sądu o udzielenie akt, czego sąd odmówić nie może, i stawia wnioski o wytoczenie lub zaniechanie postępowania dyscyplinarnego w drodze właściwej.

Dan w Warszawie, dnia 7 lutego 1919 roku.

Naczelnik Państwa:

J. Piłsudski

Prezydent Ministrów:

I. J. Paderewski

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

Jan Łukasiewicz